

Wandeling 13

Hoge Duin, Cantaven en Loon (5,6 of 6,8 of 10 km)

Men denkt vaak dat de vroegere grens tussen Waalre en Aalst bij de oude spoorwegovergang ligt, maar dat klopt niet. De straatnaam verandert daar wel, de Willibrorduslaan wordt Koningin Julianalaan, maar als we vanaf het startpunt in oostelijke richting vertrekken naar het Burgemeester Ossepark voldoet deze tocht nog steeds aan de eigenschap van een 'wandeling in Waalre zonder Aalst'.

Het fietspad oversteken; dit gedeelte De terrassen zijn leuk, maar een bandje speeVanaf de Julianalaan gaan we het park in via de (achter)ingang aan de rechterkant van de straat. Dan in dit park driekwart om het Lisseven lopen, linksom; dus voorbij de bungalow rechtsaf en spoedig weer rechtsaf.

Het Lisseven is fantastisch mooi: de dennenbomen weerspiegelen in het water en waterhoentjes en meerkoeten dobberen door elkaar alsof ze elkaar al heel lang kennen. Links van het pad staat ergens een grote jeneverbesstruik, hoe zou die daar gekomen zijn, gepland of natuurlijk?

De spoorlijn Hasselt – Eindhoven werd in 1866 aangelegd door de Société de Chemin de Fer Liégeois – Limbourgeois.

Het was vooral de bedoeling om kolen naar West-Nederland te vervoeren. Door concurrentie van de route via Maastricht en Weert is dit nooit goed van de grond gekomen. In de Tweede Wereldoorlog was er een opleving, vooral in verband met munitievoer (zie wandeling 2). Nadien heeft Philips de spoorlijn tot 1973 nog gebruikt voor vervoer van en naar de fabriek in Hasselt.

Ook personenvervoer bleef altijd noodlijdend; het is in 1957 gestopt. Na de omlegging van het spoor via Geldrop zijn de rails bij Waalre al omstreeks 1960 verdwenen. Maar ons vertrekpunt, het Stationskoffiehuis, is gebleven.

Tijdens de Eerste Wereldoorlog stopte de aanvoer van glazen ballons voor gloeilampen vanuit Duitsland. Philips moest daarom in allerijl een glasfabriek uit de grond stampen. Ir. Schoonenberg van het Lab kreeg de opdracht om dit te doen. Binnen één jaar (1916) draaide de productie aan de Glaslaan en daarmee was het bedrijf gered.

Dezelfde Schoonenberg kocht bij Waalre de grond rondom het Lisseven en liet er een huis bouwen. Dit was het begin van Waalre als 'villadorp'. Nu is het terrein in handen van de gemeente. Het huis is afgebroken en vervangen door de bungalow 'het Wolders Ven', een vakantiehuis voor gehandicapten.

Linksaf bij wandelknooppunt 50 en weer links, de weg hier is een zijtak van de Hoge Duinlaan. We zien dat vliegenzwammen en berken in symbiose leven, de onderwijzer had alweer gelijk.

Vliegenzwam

Aan het eind van de verharde zijtak rechtsaf; bij het paaltje, tegenover huisnr 32, waar 3 op staat van de weg af en het Hoge Duin van de zijkant opklimmen (alternatief is doorlopen en rechtsaf naar de voet van het duin). De dennenboom aan de top van het duin staat er fier zoals vanouds, zij het dat nu door erosie de bovenkant van de wortels inmiddels wel een meter boven het zand is gekomen. Een bijzondere plaats!

Het duin af, rechtsaf en meteen links rechtdoor de Molenvanlaan in en links aanhouden. Aan het einde links.

Dit pad loopt achter de tuinen van de huizen aan de Lissevenlaan, rechts is een diversiteit aan 'natuurlijke' begroeiing. De Amerikaanse eiken hier beginnen al aardig rood blad te krijgen; de knalgroene Douglasdennen steken er scherp tegen af.

Op de Hoge duin: ballenbaan in aanbouw

Vertrekpunt: Stationskoffiehuis, Willibrorduslaan 137A in Waalre

Parkeren: op het terrein naast en achter het Stationskoffiehuis.

Openbaar vervoer: buslijn 7, uitstappen bij de Ansbalduslaan en ongeveer 50 meter teruglopen naar het vertrekpunt.

De totale wandeling is 10 km (GPS-spoor: PVGE 13c), maar u kunt dit ook verkorten tot 5,6 km (GPS-spoor: PVGE 13a). Vanaf wandelknooppunt 80 (aangegeven met * in de tekst) gaat u over de Bolksheuvel richting Waalre. Halverwege het wandelroutenetwerk weer oppikken, en via de knooppunten 2 en 3 terug naar het startpunt.

U kunt ook het andere deel lopen van 6,8 km (GPS-spoor: PVGE 13b). Neem dan buslijn 7, halte Eikenlaan, en loop door de Eikenlaan naar de Bolksheuvel. Ga links en pik, na totaal 1,5 km (GPS-spoor: PVGE 13b Aanloop), de wandeling op bij wandelknooppunt 80. Als U weer bij de Eikenlaan komt, kunt u linksaf naar de bushalte of de route verder volgen naar de bushalte bij het eindpunt.

Na ongeveer 300 meter, bij het tweede zijpad rechtsaf; dit pad gaat kaarsrecht in zuidelijke richting door een 'begroeid heidelandschap'. De gemeente Waalre heeft hier duidelijk haar best gedaan om zoveel mogelijk diversiteit te herstellen, een compliment waard. Ook het tweede kruispunt oversteken en het smalle paadje volgen, het buigt rechtersom, dan bij het Cantaven

Waar vennen uitstuiven moeten ook ergens in de buurt zandduinen zijn. Het Hoge Duin aan de Lissevenlaan is er een uitgesproken voorbeeld van. Het hoogste punt steekt wel 20 meter boven de omgeving uit.

Vijftig, zestig jaar geleden was het duin een geweldige attractie voor dagrecreatie. Op warme zomerdagen bivakkeerden hier tientallen families. Een groot vermaak was het maken van een 'ballenbaan': een sleuf uitgraven, die aan de binnenkant met de hand glad maken en dan een bal van boven naar beneden laten rollen. Het is mij toen nooit gelukt om een baan van helemaal bovenaan naar helemaal beneden te maken en wel om twee redenen: het was te druk, en bij te droog weer wordt het zand te rul en blijft de bal onderweg steken. Toch is deze ambitie blijven bestaan; op een regenachtige dag in 2010 is het met behulp van twee kleinkinderen dan toch gelukt: van de dennenboom bovenaan tot aan het gras beneden. De droom is werkelijkheid geworden!

Het Cantaven heet officieel Meertjesven, maar ik blijf het bij de naam van de oude eigenaar noemen. Deze Ir. Canta had zich tot doel gesteld om de verlanding in het ven tegen te gaan en ieder weekend was hij dan ook – gehuld in lieslaarzen en voorzien van een grote schep – bezig zoveel mogelijk modder te verwijderen.

Er zouden een paar eilandjes mogen blijven, liefst begroeid met trilveen. Meren in het Lake District in Engeland waren het grote voorbeeld. Bezoekers waren niet toegestaan en werden zonder pardon weggestuurd, behalve als ze zich tevoren bij zijn woonhuis hadden aangemeld – per telefoon mocht niet. Mijn ouders deden dit vaak; het was en is een leuke omgeving en je kon er als gezin samen zwemmen (toen nog onmogelijk in officiële zwemgelegenheden)

Graafwerk in Cantaven

linksaf. Dit pad volgt de contouren van het ven. Hier zijn de sporen van vroeger graafwerk nog duidelijk te zien.

Bij het zanderige oevergedeelte (het 'zwemstrand') zijn waterlelies in opkomst, een teken dat de voedselrijkdom toeneemt. Het ven groeit toch weer dicht.

Daardoor zal ook schaatsen in deze bijzondere omgeving op den duur steeds problematischer worden.

In het bos veel paddenstoelen: melkzwammen, de onvermijdelijke krulzoom en vooral boleten (waarvan sommige met een omvang die ik nog nooit gezien heb). Langs de rand van het ven verder, doorlopen tot de oude spoorbaan.

(* Vanaf hier kan de wandeling worden verkort, zie kader.)

Over de spoorbaan schuin naar links, rechts aanhouden, en spoedig komt het Vlasrootven in zicht. Het is helemaal uitgebaggerd, vermoedelijk nodig, maar echt mooi is het niet in 2012. In 2020 is dit wel het geval. Dan verder, de weg buigt rechtsom.

Bij wandelknooppunt 75 rechtdoor. Op het veld links is de mais al weg, rechts wordt nog gehooïd. Links aanhouden, de restaurants blijven aan de rechterkant liggen. Linksaf en meteen weer rechts de Dommelseweg op. Van het hier aanwezige kleinvee is een hangbuikzwijn mij gun-

stig gezind, de geiten niet.

De zon begint te schijnen. Een paard kijkt mij neutraal maar filosofisch aan. Doorlopen naar de Dommel. Hier lag eens het kasteel van Waalre. Van hieruit werden de heerlijkheden Waalre, Aalst en Valkenswaard bestuurd. Eerst wist Aalst zich los te maken, daarna Valkenswaard en nu is er zelfs van het gebouw niets meer over. Op de fundamenten is een boerderij gebouwd, maar de slotgrachten zijn nog gedeeltelijk zichtbaar.

Even teruglopend, linksaf het intact gebleven kerkepad volgen naar 'Loon'. Het pad voert langs geploegde akkers, oud dennenbos, gemengd eikenbos. Beukenhagen, boerderijen met goed onderhouden groente- en dahliatuinen, een idylle. En dan is daar het 'beschermd dorpsgezicht' Loon, langgevelboerderijen gegroepeerd rondom een driehoekig plein. Uitrusten en kijken. De driehoek oversteken en het pad gaat verder in dezelfde stijl als al beschreven.

In Waalre rechts aanhouden (Jan van Scorelstraat), linksaf de Oude Kerkstraat in en rechtsaf naar de Markt. Vanuit de kerk naar links de Willibrorduslaan in, dan rechts aanhouden (de Blokvenlaan), de Wollenbergstraat oversteken en de Blokvenlaan verder vervolgen; bij de Eikenlaan rechtsaf en doorlopen tot speeltuin 'de Klimbim', een ideale plaats om verjaardagen van kleinkinderen te vieren. Nu echter voor de speeltuin linksaf en erna rechts, het pad loopt door een wat lager gelegen gebied (een 'slenk') ten zuiden van Waalre.

Aangekomen bij wandelknooppunt 2 door naar nummer 3 (volg route met groen bordje met gele pijl). Hier linksaf, dit pad gaat naar het Blokven, dit aan de zuidkant passeren. Mooi, salomonszegels, in dit

Waalre heeft twee Willibrorduskerken. De oude (schip 12e eeuw, toren 15e eeuw) kwam op de plaats van een houten kerk uit de 8e eeuw; de nieuwe is in 1929 gebouwd toen de oude kerk te klein werd.

De verhalen rondom H. Willibrordus uit Echternach zijn algemeen bekend. Minder bekend is de vroegere devotie voor H. Wilgefortis, 'Sinte-Ontkommer'. Deze apocriefe (niet officieel erkende) heilige was aan te roepen bij kommer en kwel. Dit gaat terug op een legende over een christelijk meisje dat tegen haar wil door haar heidense vader werd uitgehuwelijkt. Zij vroeg God om raad en Hij gaf haar een grote zwarte baard. Hierdoor kwam zij van haar toekomstige man af, maar niet van haar vader: hij liet haar kruisigen. Centrum van de verering was Steenberg, maar ook Waalre deed mee tot ver in de vorige eeuw.

Beschermd dorpsgezicht 'Loon'

seizoen met hun karakteristieke donkerblauwe bessen. Bij de omheining links naar de straat en deze rechtdoor volgen en bij de eerste doorgaande weg rechtsaf terug naar het vertrekpunt. In het Stationskoffiehuis neem ik een trappistjezonder op deze ontzorgde dag.

Ab Stevels / Cor Luijks